

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ ZA ROK 2022 MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻORACH

Rodzina

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach pracuje w oparciu o funkcjonujący na terenie miasta system opieki nad dzieckiem i rodziną. Najważniejsze elementy tego systemu to: **praca socjalna pracowników socjalnych, objęcie rodziny pomocą asystenta rodzinnego, skierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego, zorganizowanie dzieciom pozbawionym opieki rodziców miejsca w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.**

Główny akt prawny na podstawie, którego organizuje się ww. zadania to Ustawa o pomocy społecznej. Odrębnym elementem polityki rodzinnej państwa stanowi Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta reguluje problematykę wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym: działania profilaktyczne skierowane do rodzin dysfunkcyjnych lub przeżywających trudności, budowanie mechanizmów pracy z rodziną dziecka i organizację pieczy zastępczej.

W ramach realizacji cytowanych ustaw Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach realizował następujące zadania:

Asystentura rodzinna

Jedną z bardziej skutecznych form pracy z rodziną, w której wychowują się dzieci **jest praca asystenta rodziny**. Należymy do miast, które mają tę formę rozbudowaną w odniesieniu do innych gmin (biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców naszego miasta). Przynosi to bardzo dobre efekty. Asystent rodziny skupia się na pracy w rodzinie, w której rodzice z różnych powodów mają kłopoty w realizowaniu swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych, są lub mogą być zagrożeni w wykonywaniu swojej władzy rodzicielskiej. Objęcie pomocą asystenta rodziny, w której wyraźnie widać różnego rodzaju problemy, przeciwdziała rozdzieleniu dzieci z rodzicami i zabezpieczeniu ich w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Z drugiej strony asystenci rodziny pracują z rodzicami, których dzieci zostały umieszczone poza rodziną biologiczną, by mogli oni starać się o powrót dziecka do domu. Biorąc pod uwagę, iż nie mamy na naszym terenie instytucjonalnych placówek opiekuńczo – wychowawczych typu dom dziecka a także ograniczoną ilość rodzin zastępczych działania asystentury rodzinnej są nieocenione.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na stanowisku asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę w ramach zadaniowego czasu pracy w 2022 roku zatrudniano 13 asystentów rodziny.

Pomocą w postaci wsparcia asystenta rodziny w 2022 roku objęto łącznie 135 rodzin. Z ogólnej liczby rodzin - 93 rodziny zostały objęte na wniosek własny, natomiast 42 rodziny z postanowienia sądu.

W rodzinach objętych asystenturą w 2022 roku wychowywało się 230 dzieci. Praca w tych rodzinach jest bardzo trudna. Między innymi z uwagi na pandemię w wielu rodzinach problemy opiekuńczo-wychowawcze nasiliły się i w 17 rodzinach doszło do interwencji Sądu Rodzinnego. Dzieci z tych rodzin zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Na skutek pracy asystentów rodzinnych 1 rodzina biologiczna odzyskała dzieci.

Wniosek : Ważnym elementem pracy z rodziną jest asystentura rodzin. Nie tylko z punktu widzenia korzyści społecznych dla rodziny ale także z punktu widzenia korzyści ekonomicznych. Koszt utrzymania dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej (np. Dom Dziecka) jest finalnie o wiele droższy niż praca asystenta.

Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica dla dzieci „Horyzont”

Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica dla dzieci „Horyzont” na terenie Miasta Żory prowadzona jest jako placówka wsparcia dziennego typu opiekuńczego. W okresach wolnych od nauki szkolnej kontynuowano w placówce realizację programu profilaktyczno-wychowawczego „Wygrać siebie”, który opierając się na profilaktyce alternatyw kształtuje w wychowankach nawyki zdrowego i konstruktywnego spędzania wolnego czasu. Efektem działań w ramach wyżej wymienionego programu jest aktywne i atrakcyjne zorganizowanie odpoczynku wakacyjnego dla dzieci i młodzieży będących wychowankami placówki. Wśród prowadzonych form warto wymienić: gry terenowe i zbiórki harcerskie 16 Drużyny Harcerskiej „Wataha”, akcje wolontariatu prowadzone przez Horyzontową Grupę Wolontariatu, wycieczki i wyprawy górskie, zajęcia z bushcraftu, zajęcia sportowe (w tym basen), zajęcia kulturalne (np. kino, muzeum), zajęcia manualne (konstrukcyjne, plastyczne, techniczne) itp. Warto dodać, że w 2022 roku w placówce prowadzone były również zajęcia w ramach projektu „O własnych siłach”, realizowanego przy wsparciu unijnych funduszy z EFS, które objęły: treningi sportowe z kalisteniki, warsztaty konstrukcyjne oraz warsztaty z zakresu fotografii przyrody. W 2022 r. świetlica objęła swoim działaniem 65 wychowanków. Średnio miesięcznie z pomocy korzystało ok. 22 wychowanków (w tym 8 wychowanków obcokrajowców) .

Wniosek : Placówka wsparcia dziennego jest ważnym czynnikiem wsparcia rodziców w wychowaniu ich dzieci. Jest to element funkcjonującego w mieście systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Rodzinna piecza zastępcza

Każde dziecko ma zagwarantowane prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich innych form pomocy rodzicom, chyba że dobro dziecka przemawia za niezwłocznym zapewnieniem mu pieczy zastępczej. Rodzinne formy pieczy zastępczej obejmują **rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka**. Zapewniają one dziecku całodobową opiekę i wychowanie, traktują je w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej, zapewniają kształcenie, rozwój uzdolnień i zainteresowań, dostęp do świadczeń zdrowotnych, zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne i religijne, a także zapewniają ochronę przed arbitralną i bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka oraz umożliwiają mu kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami, chyba że z uwagi na dobro dziecka sąd postanowi inaczej. W ramach powyższego:

1. Na terenie Miasta Żory funkcjonowało 88 rodzin zastępczych, które wychowywały 135 dzieci. Ponadto poza powiatem nadzorowano funkcjonowanie 1 rodziny zastępczej zawodowej i 1 rodzinnego domu dziecka.
2. Zrealizowano postanowienia Sądu Rejonowego w Żorach w zakresie odbioru w trybie nagłym 38 dzieci (w tym było kilka licznych rodzeństw).
3. Zgłoszono do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Rybniku 6 dzieci z myślą o adopcji.

4. Zorganizowano i przeprowadzono 125 posiedzeń zespołu ds. okresowej oceny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej z udziałem: rodziców zastępczych, rodziców biologicznych, pracowników socjalnych, psychologa, pedagogów szkolnych, wychowawców szkolnych, w wyniku których sporządzono 127 ocen dotyczących sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
5. Sporządzono 15 wniosków do sądu o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
6. Przeprowadzono kampanię informacyjną promującą idee rodzicielstwa zastępczego (strony internetowe, BIP, Kurier Żorski, apel do mieszkańców rozpowszechniony przez dziennik elektroniczny żorskich szkół).
7. Pozyskano i przeszkolono 12 kandydatów, do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub pełniących już funkcję rodziny zastępczej.
8. Na bieżąco realizowano świadczenia adresowane dla rodzin zastępczych: pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej wraz z dodatkami z tytułu niepełnosprawności, jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania

Instytucjonalna piecza zastępcza

Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej następuje w sytuacji, gdy brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych powodów kiedy jest to zasadne. Z uwagi na brak placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie Miasta Żory, w roku ubiegłym 18 dzieci przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów. **W roku 2022 umieszczono tylko jedno dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej.** W ciągu roku 2022 r. 2 osoby opuściły placówkę opiekuńczo-wychowawczą, jedna wróciła od rodziny biologicznej a jedna się usamodzielniała. Reasumując na dzień 31.12.2022 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 10 dzieci pochodzących z terenu Miasta Żory, 6 dzieci zmieniła formę opieki instytucjonalną na rodzinną. ☐

Usamodzielnianie się wychowanków pieczy zastępczej

Tutejszy ośrodek w ramach swojej działalności objął pomocą 30 usamodzielnionych wychowanków (w tym: 28 wychowanków z rodzin zastępczych oraz 1 wychowanek z placówki opiekuńczo - wychowawczej, 1 wychowanek z placówki szkolno - wychowawczej) w formie comiesięcznej pomocy pieniężnej na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie lub pomocy rzeczowej.

Wnioski :

1. **Istnieje pilna potrzeba utworzenie kolejnego rodzinnego domu dziecka. Nie jest to jednak łatwe, gdyż brak kandydatów.**
2. **Należy podjąć działania zmierzające w kierunku utworzenia rodzin wspierających i pomocowych dla wsparcia funkcjonującej już pieczy zastępczej.**

3. W całym kraju widać kryzys w pozyskiwaniu nowych kandydatów na rodziców zastępczych. Brak nowych kandydatów powoduje duże problemy z realizacją postanowień Sądu Rodzinnego. Mimo wielu działań podejmowanych na rzecz popularyzowania tej funkcji (ulotki, ogłoszenia w kościołach, pikniki itp.) w ubiegłym roku był bardzo mały odzew w tym zakresie. Zwiększeniu liczby rodzin zastępczych staje się zatem pierwszoplanowym zadaniem.
4. Aby obniżyć poziom stresu u rodziców zastępczych związanego z opieką nad dziećmi trafiającymi do pieczy zastępczej, należy cały czas zwiększać ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze poprzez organizację kolejnych szkoleń i grup wsparcia.
5. Byłoby wskazane zatrudnienie kolejnego koordynatora w Dziale Pieczy Zastępczej MOPS Żory. Obecni zatrudnieni koordynatorzy opiekują się i nadzorują zbyt dużą ilość rodzin. Ponadto mają także nadzór nad tymczasowymi opiekunami dzieci z Ukrainy, które przebywają w mieście bez rodziców biologicznych.

Aktywny samorząd

W 2022 r. w mieście Żory realizowano pilotażowy program „Aktywny Samorząd” W ramach tego programu realizowano szereg zadań polegających na **wyeliminowaniu i zmniejszeniu barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.**

Środki na realizację programu pochodziły z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość środków finansowych przypadających na realizację programu dla Powiatu Żory w roku 2022 wynosiła 524 000,00 zł.

W ramach programu udzielono dofinansowania do :

1. Zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu.
2. Pokrycia kosztów w uzyskaniu prawa jazdy.
3. Zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania.
4. Szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.
5. Zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.
6. Zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązanie techniczne.
7. Utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.
8. Oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.
9. Opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu.
10. Opłaty za naukę (czesne) oraz dodatku na pokrycie kosztów kształcenia na poziomie nauki oraz dodatku na pokrycie kosztów kształcenia

Wnioski: Program ten cieszy się dużym zainteresowaniem i jest zasadnym kontynuować go w latach następnych.

Realizacja ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, (dofinansowywanych ze środków PFRON) w 2022 roku:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach, w oparciu o Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, realizował szereg zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Rehabilitacja zawodowa miała na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Natomiast rehabilitacja społeczna miała na celu umożliwianie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu

społecznym. Środki na realizację zadań pochodziły z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość środków finansowych przypadających według algorytmu na realizację zadań dla Powiatu Żory w roku 2022 wynosiła 2.784 094,00 zł.

Do zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach w roku 2022 zaliczono:

L.p.	Wyszczególnienie	Plan finansowy PFRON wg uchwały (w zł)	Wykorzystanie środków finansowych (w zł)	Środki niewykorzystane i zwrócone do PFRON (w zł)
1.	Środki finansowe na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej	35 876,26	35 876,26	0
	Podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	28 000,00	28 000,00 1 osoba	0
	Finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy	7 876,26	7 876,26 1 osoba	0

2.	Środki finansowe na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	2 748 217,74	2 748 217,74	0
	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	165 000,00	165 000,00 91 osób z niepełnosprawnością oraz 47 ich opiekunów	0
	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	23 679,00	23 679,00 33 osoby, w tym 27 osób z niepełnosprawnością	0
	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	279 503,74	4 591,00 -sprzęt rehabilitacyjny - 5 osób (rowerki, bieżnie); 274 912,74 -środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne-141 osób, w tym 29 dzieci z niepełnosprawnością (m.in. pampersy, wózki, foteliki, aparaty słuchowe, cewniki, balkoniki, protezy, materace p/odleżynowe)	0
	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych	78 875,00	78 875,00 32 osoby, w tym 8 dzieci (b. techniczne-15, b. w komunikowaniu się-17)	0

Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	2 201 160 (środki PFRON) + 244 573,33 (środki z UM Żory)	2 201 160,00 + 244 573,33 dla 85 uczestników	0
OGÓŁEM (1+2)	2 784 094,00	2 784 094,00	0

Bezdomność

Miasto Żory ma skoordynowany system wsparcia osób bezdomnych. **Jako jedna z nielicznych gmin posiadamy i prowadzimy na swoim terenie jednocześnie Noclegownię, Ogrzewalnię i Schronisko dla osób bezdomnych.** W Żorach działa Noclegownia posiadająca 20 miejsc noclegowych. (16 miejsc stałych a w razie potrzeby 4 miejsca na dostawce). Ta liczba miejsc noclegowych jest wystarczająca. Nie ma na dzień dzisiejszy potrzeby rozbudowy tego obiektu. Noclegownia działa w okresie zimowym a więc od 1 października do 31 marca od godziny 18.00-8.00 zaś w okresie letnim od 1 kwietnia do 30 września w godzinach od 19.00 do 7.00. W okresie zimowym każdego roku działa tuż obok Noclegowni budynek Ogrzewalni czynny od godziny 8.00 do 18.00. Można tam obejrzeć telewizję, poczytać książkę, zrobić sobie coś ciepłego do picia. W czasie działalności Ogrzewalni jest tam zapewniona opieka pracownika MOPS. W tym kompleksie działa także Schronisko dla osób bezdomnych posiadające 23 miejsca noclegowe zapewniające całodobowe schronienie. W Schronisku przebywają osoby bezdomne, które podjęły trud wychodzenia z bezdomności oparty o realizowanie indywidualnego programu w tym zakresie.

Bezdomni mogą skorzystać z :

1. Wyżywienia w formie gorącego posiłku realizowanego przez Zakład Aktywności Zawodowej, z pomocy żywnościowej dostarczanej przez organizacje pozarządowe i kościoły.
2. Odzieży i obuwia w zależności od indywidualnych potrzeb. Na terenie Noclegowni zabezpieczone są komplety odzieży używanej, pochodzącej z tzw. darów.
3. Istnieje możliwości utrzymywanie higieny osobistej na terenie Noclegowni lub w łazni przy Ogrzewalni. Na terenie łazni istnieje możliwość kompleksowego odwszawienia osoby bezdomnej łącznie z wymianą odzieży.

Osoby bezdomne, które wykazują się złym stanem zdrowia i potrzebują wzmożonej opieki są umieszczane w pierwszej kolejności w Schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi najczęściej poza gminą na zasadzie stosownych porozumień, w mieszkaniach chronionych będących w zasobach ośrodka lub Domach Pomocy Społecznej. Część osób bezdomnych, które podejmują starania, by wyjść z bezdomności i usamodzielnąć się otrzymało mieszkania socjalne. W 2022 r. jedna osoba bezdomna usamodzielniała się w mieszkaniu socjalnym, 7 osób wynajęły mieszkania hotelowe bądź prywatne, 2 osoby bezdomne ze względu na ich stan zdrowia zostały umieszczone w DPS. W celu minimalizacji zjawiska bezdomności, oprócz wcześniej wymienionych form pomocy, prowadzona jest szeroko pojęta praca socjalna, a w szczególności: motywowanie do abstynencji, leczenie odwykowe, terapia uzależnień, leczenie specjalistyczne. Osoby bezdomne przebywające w placówkach dla osób bezdomnych mają możliwość skorzystania z wspieranego zatrudnienia organizowanego przez Centrum Integracji Społecznej, gdzie nabywają nowe umiejętności zawodowe oraz umiejętności pozwalające na lepsze pełnienie ról społecznych. W przypadku osób przebywających poza Noclegownią, regularnie prowadzone są kontrole miejsc grupowania się osób bezdomnych, w celu potwierdzenia stanu ich

zdrowia, sposobu w jaki funkcjonują w swoim środowisku oraz udzielenie ewentualnej pomocy (w szczególności pokierowanie na Noclegownię, leczenie detoksykacyjne). W 2022 r. stałym monitoringiem było objętych 5 osób. Liczba ta jest nieznaczna ze względu na mniejszą liczbę występowania na terenie Żor pustostanów, gdzie w/w osoby mogłyby przebywać. Również podczas objazdów miejsc grupowania się osób bezdomnych zaobserwowano obecność osób z poza terenu miasta Żory. Były to osoby przyjezdne, nie będące na stałe w Żorach, niejednokrotnie potęgowały obraz bezdomności na terenie miasta Żory.

Podsumowanie pomocy dla bezdomnych :

Noclegownia – Korzystało 62 osób (4 kobiety) (osobodni 3432).
Schronisko MOPS - Korzystało 36 osób (7 kobiet) (osobodni 4629)
Ogrzewalnia – Korzystało 44 osoby (1394 osobodni)
Izolatorium z uwagi na covid 19 - 2 osoby (16 osobodni)
Łaźnie - Korzystało 38 osób, łącznie 720 razy, z wymiany odzieży skorzystało 31 osób,
Posiłki- obiady ZAZ- wydano łącznie 3267 posiłków
Środki czystości - Korzystało 30 osób, łącznie 318 razy
Pomoc żywnościowa interwencyjna – wydano 195 razy żywność interwencyjną.
Wydano skierowania do CIS – 13 osób (korzystało 12 osób)
Mieszkania socjalne otrzymała 1 osoba
Zorganizowano pochówek 5 osobom bezdomnym.

Wnioski: Zwiększyła się liczba osób bezdomnych przebywających w Schronisku. Jest to spowodowane między innymi zakwaterowaniem osób bezdomnych przebywających poza Żorami. Z uwagi na wolne miejsca w Schronisku na terenie miasta znacznie ograniczyliśmy finansowanie pobytu osób bezdomnych z naszego terenu w innych gminach.

Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych

Starzenie się społeczeństwa stało się faktem. Przybywa ludzi starszych a co za tym idzie schorowanych z różnymi niepełnosprawnościami. Również w naszym mieście widać narastający problem związany z opieką nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi. Istnieje pilna konieczność podejmowania różnego rodzaju działań dostosowanych do potrzeb i oczekiwań ludzi starszych i niepełnosprawnych. **Podstawową przesłanką w tworzeniu spójnego i skutecznego systemu opieki nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi jest deinstytucjonalizacja tej opieki.** Podopieczni niechętnie chcą opuszczać swoje mieszkania i domy. Chcą być samodzielni i nadal chcą decydować o swoim życiu. Są przywiązani do swoich miejsc, w których mieszkają, do sąsiadów, do swoich zwierząt itp. Trzeba pamiętać, iż umieszczenie osoby potrzebującej opieki np. w Domu Pomocy Społecznej wymaga zgody podopiecznego. Często się zdarza, że tej zgody nie ma i trzeba zwracać się o wydanie takiego postanowienia do sądu rodzinnego. Jest to często długi proces a zarazem bardzo traumatyczny zarówno dla podopiecznego jak i pracowników socjalnych. Trzeba także wspomnieć, że opieka instytucjonalna jest znacznie droższa od innych form opieki. Dlatego też umieszczenie podopiecznego w Domu Pomocy Społecznej jest ostatecznością.

W pierwszej kolejności mobilizuje się do opieki osób starszych, niepełnosprawnych najbliższą rodzinę. Często jest tak, że najbliżsi nie mogą lub nie chcą zająć się swoimi członkami rodziny. Zdarza się też tak, że osoba starsza nie ma najbliższej rodziny. Często starsze osoby nie chcą obarczać taką opieką swoich najbliższych i ukrywają fakt, że potrzebują pomocy. To jest moment na intensywną pracę socjalną w środowisku rodzinnym i lokalnym, która ma na celu zapewnienie właściwej opieki osobom starszym i niepełnosprawnym. **Na bazie tej pracy socjalnej część osób korzysta z podstawowych usług opiekuńczych.** Obejmują one np. robienie zakupów, organizowanie posiłków, zabiegi pielęgnacyjne,

sprzątanie itp. Usługi te są pełno, częściowo płatne lub całkowicie bezpłatne w zależności od dochodów podopiecznego. Również liczba godzin tych usług najczęściej waha się od 1 do 8 godzin. Zależy to od kondycji i stanu zdrowia podopiecznego. **Mogą także być przyznane tzw. specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które dotyczą zabiegów o charakterze medycznym np. wykonywania opatrunków, robienie zastrzyków itp. Usługi te realizuje firma zewnętrzna, która jest wyłoniona każdego roku w drodze przetargu. Na rosnące koszty usług mają wpływ przede wszystkim: liczba osób potrzebujących takiej usługi, liczba przyznanych godzin, coroczny koszt tych usług. W 2022 r. z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 137 osób na łączną liczbę 53847 godzin.

Również istotnym elementem opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi było organizowanie **opieki wytchnieniowej** w ramach programu rządowego. Głównym celem tego programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi i dorosłymi z orzeczeniem o niepełnosprawności. Z tej formy pomocy w 2022 r skorzystało 44 opiekunów osób dorosłych i 12 dzieci niepełnosprawnych, na łączną liczbę 8194 godzin na kwotę 311 372,00 zł. W 2022 r. gmina Żory realizowała także **program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”**. Głównym celem tego programu było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Taka usługa była także przeznaczona dla osób niepełnosprawnych dorosłych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Z tej formy pomocy skorzystało 50 osób na łączną liczbę 18 900 godzin na kwotę 756.000,00 zł. Program realizowało 46 asystentów. Kolejnym elementem systemu pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym są **także mieszkania chronione wspierane**. Mieszkania chronione są przeznaczone dla osób pełnoletnich, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki. Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Gmina Żory ma na swoim terenie 7 mieszkań chronionych. Łączna liczba miejsc w tych mieszkaniach to 22 miejsca. Mieszkania chronione znajdują się na ul. Promiennej i na ul. Piastów Górnośląskich. Od maja 2021 r. jedno z mieszkań chronionych na ul. Piastów górnośląskich zawiaduje Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. Jest to mieszkanie przeznaczone dla 7 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Pozostałe dwa mieszkania na ul. Piastów Górnośląskich jest przeznaczone głównie dla osób starszych wymagających zwiększonej opieki. Mieszkańcy tych mieszkań mogą liczyć na tzw. usługi bytowe obejmujące pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym dotyczących przemieszczania się, utrzymania higieny osobistej, ubierania się, sprzątania, zakupów i przygotowywania posiłków, załatwiania spraw osobistych, realizacji kontaktów społecznych poprzez umożliwienie osobie utrzymywania więzi rodzinnych, uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Tak więc dla części osób starszych i niepełnosprawnych zamieszkanie w mieszkaniu chronionym jest to alternatywa pozostawania nadal samodzielnym poprzez wspieranie i pomoc. W 2022 r. z mieszkań chronionych skorzystało 29 osób. Na terenie gminy działa również **ośrodek wsparcia „Senior +”**. Funkcjonowanie tej placówki pozwala zwiększyć aktywne uczestnictwa seniorów w życiu społecznym. Celem tej placówki jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej – w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W ramach Programu udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego. Działalność bieżąca Dziennego Domu „Senior+” polegała na realizacji podstawowych usług mających na celu udzielanie pomocy w czynnościach dnia codziennego, na zapewnieniu minimum jednego posiłku, w szczególności gorącego oraz innych usług wspomagających, dostosowanych do potrzeb seniorów. Dzienny Dom „Senior+” zapewniał 8-godzinną ofertę usług w dniach od poniedziałku do piątku. Z tej formy pomocy w 2022 r. skorzystało 36 osób. Do osób starszych i niepełnosprawnych skierowana jest także pomoc w formie **umieszczenia osób w Domach Pomocy Społecznej**. Na dzień 31 grudzień 2022 r. w Domach Pomocy Społecznej różnego typu

przebywało 87 osób (64 osób poza gminą). W 2022 w Domach Pomocy Społecznej zostało umieszczonych 15 osób zaś 8 osób zmarło. Ta forma pomocy społecznej jest ostatecznością. Ponadto jest to forma pomocy bardzo kosztowna. Koszt utrzymania podopiecznego w państwowym Domu Pomocy Społecznej waha się średnio od 4.100 zł do ponad 7.100,00 zł miesięcznie. Część tego kosztu pokrywają sami podopieczni ze swoich świadczeń, część pokrywa najbliższa rodzina zaś pozostałą kwotę w razie konieczności pokrywa gmina. Obserwuje się trend umieszczania swoich najbliższych w prywatnych Domach Pomocy Społecznej. Są one znacznie tańsze. Ma to znaczenie w wysokości kosztów jakie ma obowiązek ponoszenia najbliższa rodzina. Państwowe Domy Pomocy Społecznej muszą spełniać określone standardy w funkcjonowaniu, stąd też wiąże się to z wyższymi kosztami.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach w 2022 r. kontynuował **programu „Korpus Wsparcia Seniorów”**. Program ten był skierowany dla seniorów powyżej 65 roku życia. Głównym celem Programu była poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, przez codzienne, całodobowe sprawowanie nadzoru na odległość, w każdym miejscu, w którym właśnie się znajdują na terytorium naszego kraju. Pomoc ta była oferowana mieszkańcom miasta nieodpłatnie. Z takiej opieki skorzystało 76 osób. Opaska połączona była z usługą operatora pomocy – Wykonawcą. W przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia Uczestnik musiał tylko wcisnąć guzik alarmowy, znajdujący się na opasce, który łączył się z gotową do interwencji centralą. Program "Korpus Wsparcia Seniorów" przyczynił się do szerszego zaspokojenia niezbędnych potrzeb Seniorów począwszy od pracy socjalnej, podstawowych usług opiekuńczych, po dostęp do tzw. "opieki na odległość". Dzięki czemu osoby starsze mogły poczuć się bezpieczniej. Program będzie kontynuowany w 2023 r. Realizacja tego programu jest trudna z uwagi na zahamowania i ograniczenia obsługi urzędów przez osoby starsze. Jednak po oswojeniu i pokonaniu pewnych trudności korzystanie z tego systemu pomocy jest łatwiejsze.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej jest także bezpłatna wypożyczalnia łóżek rehabilitacyjnych. W 2022 r. na stanie ośrodka było 40 łóżek. Wszystkie są stale wypożyczone i zawsze jest kilka osób oczekujących na zwolnienie się łóżka. Z wypożyczalni skorzystały 54 osoby. Przewiduje się w 2023 r. zakup kolejnych 5 łóżek.

Wnioski

- 1. Proces starzenia się społeczeństwa jest faktem i jego przebieg jest coraz bardziej dynamiczny. Rośnie i będzie rosła liczba osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. Wymagać to będzie coraz większych nakładów finansowych gminy na organizację pomocy i opieki, elastyczności w dostosowaniu się do potrzeb i oczekiwań beneficjentów a także na ciągłym poszerzaniu form opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi na terenie miasta. Coraz częściej zapewniamy natychmiastową pomoc osobom, które dotychczas były poza systemem. Wymaga to poszerzonej diagnozy w zakresie opieki nad seniorami w mieście, by szybciej reagować i organizować pomoc dla nich.**
- 2. Widać konieczność poszerzenia ilości mieszkań chronionych dla osób starszych i niepełnosprawnych.**
- 3. Podjęcie dalszych starań zmierzających do uruchomienia Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego.**
- 4. Organizacja pomocy dla ludzi starszych i niepełnosprawnych na terenie gminy zmagą się z niewydolnością służby zdrowia, między innymi z trudnością ze zorganizowaniem wizyt domowych lekarzy pierwszego kontaktu.**
- 5. Klienci byli wypisywani ze szpitali w trybie nagłym, w ciężkim stanie. Powodowało to konieczność pilnego zorganizowania „jakieś” często niewystarczającej ale doraźnej pomocy. Dodatkowo wśród klientów o bardzo złym stanie zdrowia pracownicy zmagali się z wielką trudnością zorganizowania natychmiastowego umieszczenia w ZOL lub DPS.**

Dział Świadczeń Rodzinnych.

Dział ten kompleksowo organizuje różnego rodzaju świadczenia dla osób i rodzin. W 2022 r. realizował także dodatkowe zadania.

	rodzaj świadczenia	ilość wniosków	ilość wydanych decyzji/ rozstrzygnięć/ zaświadczeń
1.	Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego	947	1118
2.	Świadczenie pielęgnacyjne	114	450
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	434	665
4.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	1
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	257	229
6.	Świadczenie rodzicielskie	135	136
7.	Świadczenie „Za życiem”	7	9
8.	Świadczenie rewalidacyjne	10	17
9.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	220	336
10.	Świadczenie wychowawcze	31	240
11.	Stypendium szkolne	26	24
12.	Zasiłek szkolny	3	3
13.	Dodatek mieszkaniowy	726	783
14.	Dodatek energetyczny	1	4
15.	Zapomoga z budżetu gminy z tytułu urodzenia się dziecka	0	0
16.	Zaświadczenie do programu „Czyste powietrze”	59	60
Dodatkowe świadczenia, które do realizacji w 2022 r. otrzymał Dział Świadczeń Rodzinnych			
17.	Dodatek osłonowy	3431	3393
18.	Dodatek węglowy	3421	2574
19.	Dodatek dla gospodarstw domowych „inne źródła ciepła”	486	299

20.	Dodatek elektryczny	49	0
21.	Zaświadczenia do programu preferencyjnego zakupu paliwa stałego	315	303
		Łącznie wpłynęło 10.672 wniosków	Łącznie zostało wydanych 10.644 decyzji
22.	Pisma i wnioski zarejestrowane w Dziale Świadczeń Rodzinnych	19364	

Interwencja kryzysowa

W mieście Żory w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Żorach na ul. Boryńskiej 13. Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia. Z pomocy ośrodka w 2022 r. skorzystało 395 osób.

Pomocy psychologicznej udzielono w formie;

- Terapii indywidualnej – 131 osób
- Terapii par i małżeństw -27 par i terapia rodzinna – 29 osoby .
- Uczestnictwa w grupie wsparcia dla rodzin zastępczych –8 spotkań
- Interwencji i wizyt w terenie – 5 (wizyty w sądzie, szpitalu, różnych instytucjach publicznych, w mieszkaniach prywatnych itp.)
- Spotkań interwencyjnych -1339

Najczęstsze problemy osób zgłaszających się o pomoc w 2022 roku to :

- Przemoc –60 osób
- Zaburzenia psychiczne, nerwice, depresje, różnego rodzaju zaburzenia – 85 osób
- Problemy opiekuńczo – wychowawcze – 49 osób
- Uzależnienia – 69 osób
- Różnego rodzaju konflikty- 91 osób w tym :
- Konflikty rodzinne - 37
- Konflikty partnerskie- 52
- Konflikty społeczne -2
- Żaloba - 17 osób
- Inne - np. niepełnosprawność, samotność, ubóstwo i bezrobocie, choroba przewlekła itp. – 136 osób

W ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej działa także Hostel.

Ze schronienia w Hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej skorzystało:

- 28 osób, w tym 12 dzieci

Schronienie w Hostelu OIK znalazło:

- 7 osób z powodu przemocy domowej (w tym 4 dzieci),

- 21 osób z uwagi na inną sytuację kryzysową.

Osoby przebywające w Hostelu w zależności od potrzeb korzystały z pomocy psychologicznej, wsparcia asystentów rodziny, pracy socjalnej, pomocy materialnej, uczestniczyły w terapii uzależnień, były aktywizowane zawodowo.

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej funkcjonują także

1. Grupa AL – ANON. Grupa ma charakter grupy otwartej. AL – Anon „Przebudzenie” jeden raz w tygodniu organizuje mityng otwarty, na który może przyjść każdy kto chce się dowiedzieć jak funkcjonować i radzić sobie z trudnościami w rodzinie, w której występuje problem alkoholowy.
2. Grupa anonimowych alkoholików „BARIERA”. Grupa na terenie ośrodka prowadzi spotkania, mityngi oraz grupę terapeutyczną dla osób uzależnionych od alkoholu.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Bezpłatne poradnictwo prawne finansowane przez MOPS.
5. Szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych.

Wnioski: Jedną z ważniejszych potrzeb jakie się pojawiły w obrębie interwencji kryzysowej to pilna potrzeba zorganizowania w większym zakresie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (szczególnie po długim okresie nauki zdalnej np. na terenie szkół lub na terenie ośrodka). Na terenie miasta jest także ograniczona kadra psychologów co znacznie utrudnia organizowanie pomocy dla potrzebujących.

Interdyscyplinarny Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Również na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej działa Interdyscyplinarny Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doświadczających przemocy w rodzinie w tym realizacją procedury „Niebieskiej Karty”. W ramach pracy tego zespołu :

1. Przygotowano i przeprowadzono 4 tradycyjne posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Przeprowadzono 144 procedury „Niebieskiej Karty” w 134 rodzinach.
3. Zorganizowano i przeprowadzono 363 posiedzenia grupy roboczej.
4. Wypełniono 113 formularzy „Niebieskiej Karty – C” informując osoby, wobec których istniało podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie o celu i przebiegu procedury, prawach przysługujących osobom pokrzywdzonym, warunkach korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz schronienia, a także o przebiegu procedury dot. zobowiązania do leczenia odwykowego osoby uzależnionej od alkoholu, narkotyków lub tzw. „dopalaczy”.
5. Wypełniono 84 formularze „Niebieskiej Karty – D” pouczając osoby podejrzane o to, że stosowały przemoc w rodzinie o konsekwencjach prawnych, informując o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej i terapeutycznej – w tym terapii uzależnień, możliwości udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym dla sprawców przemocy.
6. Udzielono 17 porad dotyczących możliwości podjęcia leczenia odwykowego od środków odurzających.
7. Sporządzono 5 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Żorach.
8. Skierowano do Sądu Rejonowego w Żorach 2 wnioski o wgląd w sytuację rodzinną małoletnich.
9. Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie koordynował pracę instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie miasta w zakresie realizacji procedury „Niebieskiej Karty” tj. policji, pomocy społecznej, oświaty, GKRPA oraz kuratorów.

10. Zorganizowano szkolenie „Budowanie partnerstwa lokalnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Żory – XII edycja”. W którym wzięło udział 60 osób /przedstawicieli różnych służb i instytucji, które na co dzień zajmują się przemocą w rodzinie.
11. Zorganizowano kampanię „Biała wstążka” w ramach której między innymi rozegrano mecz towarzyski siatkówki mężczyzn a także rozprowadzono ulotki informacyjne dotyczące przemocy w rodzinie.

Realizowane świadczenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej

W ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wydano 2106 decyzji administracyjnych przyznających świadczenia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i jest to o 56 decyzji więcej niż w roku 2021. Wydano 45 decyzji negatywnych odmawiających przyznanie świadczeń.

Ponadto sporządzono:

- 113 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i jest to o 52 decyzje więcej niż w roku poprzednim, 34 decyzje kierujące 19 podopiecznych do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wspieranym, położonym w Żorach przy ul. Piastów Górnośląskich, 12 decyzji kierujących 10 podopiecznych do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wspieranym, położonym w Żorach przy ul. Promiennej, 76 decyzji udzielających pomocy społecznej w postaci tymczasowego schronienia w Schronisku dla 36 osób bezdomnych w Żorach, ul. Gwarków 5,
- 67 decyzji udzielających pomocy 36 osobom w postaci skierowania do Dziennego Domu Senior + w Żorach przy ul. Kłokocińskiej 78 a.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) zakwalifikowano do pomocy w postaci paczek żywnościowych 76 rodzin przy łącznej liczbie osób 159.

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej w Żorach skierowano łącznie 37 osób.

Zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa do systemu TT-Pomoc w roku 2022 wprowadzono 1.153 wnioski o jednorazowe świadczenie 300 zł dla 1.893 osób. Łączna kwota wypłaconego świadczenia 300 zł wyniosła 561.300,00 zł tj. dla 1.871 osób.

Ponadto z Funduszu Pomocy wypłacono:

- świadczenie w formie zasiłku okresowego na kwotę 3.316,88 zł i objęto pomocą 4 osoby
- świadczenie w formie zasiłku stałego na kwotę 7.461,49 zł i objęto pomocą 4 osoby

Z Funduszu Pomocy objęto 290 dzieci dożywianiem bezdecyzyjnym, pomoc w postaci gorącego posiłku wydawanego przez okres 2 miesięcy.

Zgodnie z umową Nr ROPS.DPS.42.4.1.2022 z dnia 3.11.2022 r. zawartą pomiędzy Wojewodą Śląskim a Miastem Żory w roku 2022 objęto pomocą 7 rodzin którym wypłacono zasiłki celowe z tytułu zdarzenia losowego na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej dla 14 dzieci (dzieci osierocone w wyniku wypadków do których doszło w Kopalni Pniówek oraz w Kopalni KWK Borynia-Zofiówka). Wypłacono w tym zakresie 140 000,00 zł.

W ramach realizacji zadań w roku 2022 Dział Usług sporządził 19 decyzji w sprawie skierowania do Domu Pomocy Społecznej oraz 1 skierowanie do Ośrodka Mieszkalno- Rehabilitacyjnego dla osób chorych na stwardnienie rozsiane. W Miejskim Domu Pomocy Społecznej w Żorach umieszczono 4 osoby, natomiast do Domów Pomocy Społecznej poza Gminą Miejską Żory zostało umieszczonych 13 osób. W roku 2022 nastąpiło 8 zgonów z czego 4 w Miejskim Domu Pomocy Społecznej w Żorach i również 4 w Domach Pomocy Społecznej na terenie kraju.

ZESTAWIENIE UDZIELONYCH ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

W roku 2022 w ramach zadań zleconych i zadań własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło przyznano decyzją świadczenia dla 684 osób i jest to o 36 osób więcej niż w roku 2021.

Wyszczególnienie świadczeń :

- zasiłek stały przyznano dla 101 osób i wypłacono łącznie 957 świadczeń (liczba osób w porównaniu do roku 2021 zmniejszyła się o 1, natomiast liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 12 świadczeń),
- zasiłek okresowy przyznano dla 118 osób z tego dla:
54 osób z powodu bezrobocia
49 osób z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby
9 osób z powodu niepełnosprawności
35 osób z powodu innego niż wcześniej wymieniono
Łącznie wypłacono 365 świadczeń
(liczba osób w porównaniu do roku 2021 wzrosła o 28, natomiast liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 78 świadczeń),
- schronienie poza miastem przyznano dla 1 osoby
(w porównaniu do roku 2021 liczba ta zmalała o 3 osoby),
- pogrzeb sprawiono 15 osobom i w porównaniu do roku 2021 liczba ta wzrosła o 6 świadczeniobiorców,
- zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pożar- przyznano dla jednej trzyosobowej rodziny),
- inne zasiłki celowe i w naturze ogółem przyznano dla 311 osób, w tym dla 93 osób specjalne zasiłki celowe i 1 zasiłek w postaci produktów żywnościowych przyznanych doraźnie (liczba osób w porównaniu do roku 2021 zmalała o 11),
- usługi opiekuńcze przyznano dla 131 osób i wypłacono łącznie 51.726 świadczeń (godzin). W tym specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznano dla 2 osób i wypłacono 94 świadczenia (liczba osób w porównaniu do roku 2021 zmalała o 1, natomiast liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 3.958 świadczeń)
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznano dla 6 rodzin (7 dzieci) i wypłacono łącznie 2.121 świadczeń (liczba osób w porównaniu do roku 2021 zwiększyła się o 1, natomiast liczba wypłaconych świadczeń zmalała o 84 świadczenia),
- odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej przyznano dla 69 osób i wypłacono 750 świadczeń (liczba osób w porównaniu do roku 2021 wzrosła o 5, natomiast liczba wypłaconych świadczeń wzrosła o 67 świadczeń),
- wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd wypłacono dla 5 opiekunów prawnych przy łącznej liczbie 52 świadczeń,

- wynagrodzenie dla kuratora za pełnienie funkcji kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej wypłacono 1 kuratorowi przy łącznej liczbie 9 świadczeń.

POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2022

	2021	2022	2021	2022	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie		Wzrost/Spadek	
Ubóstwo	258	284	560	574	+ 26	+14
Sieroctwo	0	1	0	1	+1	+1
Bezdomność	76	80	85	88	+4	+3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	42	82	188	+24	+106
Bezrobocie	124	135	311	308	+11	-3
Niepełnosprawność	213	220	392	396	+7	+4
Długotrwała lub ciężka choroba	335	369	578	637	+34	+59
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	161	196	503	576	+35	+73
Przemoc w rodzinie	12	8	40	21	-4	-19
Alkoholizm	25	45	43	76	+20	+33
Narkomania	11	11	22	18	Bez zmian	-4
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	17	18	24	28	+1	+4
Zdarzenie losowe	1	8	2	24	+7	+22
Sytuacja kryzysowa	6	13	17	24	+7	+7

Liczby osób i rodzin nie sumują się, bowiem dysfunkcje z powodu, których pomoc jest przyznawana mogły współwystępować ze sobą.

Wnioski :

1. Zaobserwowano wzrost liczby rodzin korzystających z wielozakresowej pomocy społecznej. W latach ubiegłych obserwowano tendencję spadającą.
2. Wzrosła liczba rodzin, które wymagają tylko pracy socjalnej a nie świadczeń pieniężnych czy rzeczowych. Praca socjalna jest coraz częściej dominującą częścią pracy pracownika socjalnego.

3. Więcej osób kwalifikuje się do niektórych świadczeń, gdyż kryterium dochodowe kwalifikujące do uzyskania świadczeń w 2022 r. wzrosło. To spowodowało, że pewna grupa osób weszła w system pomocy finansowej.
4. Znacznie zmniejszyliśmy koszty finansowania schronienia naszych mieszkańców poza powiatem. Z uwagi na wolne miejsca w różnych placówkach (schronisko, mieszkania chronione, Hostel OIK) zaoferowaliśmy im pobyt na terenie naszego miasta.
5. Wzrosła liczba osób i rodzin, które korzystały z zasiłków celowych na zakup leków i pokrycie wydatków mieszkaniowych (prąd, gaz, czynsz itp.).
6. Nadal obserwuje się wzrost liczby dzieci korzystających z dożywiania bezdecyzyjnego w placówkach oświatowych (wzrost o 34%).
7. Zwiększyła się też ilość finansowanych przez gminę pogrzebów. Jest to spowodowane między innymi lokalizacją na terenie naszego miasta hospicjum.

W 2022 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żorach kontynuowano realizację projektu „Akademia świadomego rodzica – rodzic na zastępstwo pilnie poszukiwany” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Erasmus +. Projekt ten jest realizowany w partnerstwie z Fundacją na Rzecz Edukacji SMART z Opola, Viesoji istaiga Mano seimos akademija z Litwy oraz INSTITUTO DE APOIO A CRIANCA z Portugalii.

Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych oraz poszerzenie i rozwój kompetencji edukatorów i innych pracowników wspierających, uczące się osoby dorosłe poprzez:

1. Realizację różnorodnych form wsparcia: szkoleń stacjonarnych, szkoleń online, blended mobility,
2. Stworzenie narzędzi wspierających realizację zadań wynikających z pieczy zastępczej (bądź jej alternatywnych odpowiedników w krajach partnerskich)
3. Promocję rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2022 r. odbyło się w dniach 2-6 maj w Portugalii szkolenie dla pracowników między innymi MOPS Żory, na temat „Komunikacji interpersonalnej”. Gospodarzami szkolenia byli portugalscy partnerzy.

W 2022 r. w dniach od 19-23 września 2022 r. przy współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną w Żorach zorganizowano warsztaty, których organizatorem był MOPS Żory. W zajęciach warsztatowych oprócz pracowników ośrodka wzięli udział przedstawiciele zespołu portugalskiego, litewskiego a także Śląskiego Ośrodka Adopcyjnego w Katowicach oddział ds. adopcji i wspierania rodziny w Rybniku.

Wartość projektu dla MOPS: 124.592,65 zł.

Kolejnym ważnym i ciekawym projektem realizowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żorach był projekt „O własnych siłach – wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 dla Osi priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2022 r. roku realizowano kolejne zadania Nr 2 i 3 ww. projektu. Zadania te ostatecznie zakończyły realizację całego projektu.

Zadanie 2

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. były w dalszym ciągu realizowane działania skierowane do rodziców, którzy byli zagrożeni ograniczeniem władzy rodzicielskiej (Z uwagi na COVID -19 nie zostały zrealizowane w 2021 r.).

W ramach powyższego

1. Zorganizowano dla 10 dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta wyjazd do teatru „Banaluka” w Bielsku -Białej.
2. Zorganizowano dla 16 dzieci z 6 rodzin asystenckich imprezę plenerowo- piknikową.

Zadanie 3

W 2022 r. były w dalszym ciągu realizowane działania skierowane do wychowanków placówki wsparcia dziennego - świetlicy „Horyzont”. Były to głównie formy pracy warsztatowej.

1. Odkondurowo się 19 treningów rozwoju ciała z elementami kalisteniki dla 23 wychowanków.
2. Odkondurowo się 45 zajęć warsztatowych z zakresu prac manualnych „Coś z niczego” dla 32 wychowanków.
3. Odkondurowo się 5 warsztatów terenowych „Fotografia przyrody” dla 18 wychowanków.
4. Odkondurowo się 4 warsztaty twórcze „Florystyka dla każdego” dla 18 wychowanków.
5. Odkondurowo się 1 warsztat Art Decor dla 10 wychowanków.
6. Odkondurowo się 23 zajęcia konstrukcyjne dla 8 wychowanków.

Wartość całego projektu: 427 146,39 zł

Dofinansowanie: 397 246,14 zł

Wkład własny: 29.900,25 zł

Projekt został ostatecznie zakończony w 2022 r.

Pomoc dla obywateli Ukrainy

Na terenie miasta w 2022 r. ruszył projekt „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020 dla Osi priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania 9.2.10 Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – tryb nadzwyczajny

Projekt ten jest przewidziany do realizacji od listopada 2022 r. do czerwca 2023 r.

Od listopada do grudnia 2022 r. w ramach realizacji ww. projektu zapewniono wsparcie 25 rodzinom ukraińskim. W ramach powyższego:

1. Objęto 25 rodzin pracą socjalną świadczoną przez 3 pracowników socjalnych.
2. Objęto 25 rodzin wsparciem w postaci 4 asystentów (3 etaty).
3. Zapewniono wsparcie językowe poprzez zatrudnienie 4 osób na umowy zlecenie. W ramach umów zrealizowano łącznie 41,5 godziny wsparcia językowego,
4. Objęto wsparciem psychologicznym 2 rodziny w wymiarze łącznie 10 godzin.

Projekt będzie kontynuowany w 2023 r.

Wartość projektu: 412 392,60 zł

Dofinansowanie: 350 533,71 zł

Wkład własny: 61 858,89 zł

Wsparciem dla obywateli Ukrainy jest także zorganizowana pomoc psychologiczna w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w języku ukraińskim.

Zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa do systemu TT-Pomoc w roku 2022 przyjęto 1.153 wniosków o jednorazowe świadczenie 300 zł dla 1.893 osób. Łączna kwota wypłaconego świadczenia 300 zł wyniosła 561.300,00 zł tj. dla 1.871 osób. Ponadto z Funduszu Pomocy wypłacono:

- świadczenie w formie zasiłku okresowego na kwotę 3.316,88 zł i objęto pomocą 4 osoby
 - świadczenie w formie zasiłku stałego na kwotę 7.461,49 zł i objęto pomocą 4 osoby
- Wydano 67 decyzji na pokrycie kosztów posiłków dla dzieci ukraińskich.

Przy tworzeniu budżetu na 2024 r proponuje się uwzględnić następujące priorytetowe zadania w zakresie pomocy społecznej

- 1. Przeznaczyć dodatkowe środki na zatrudnienie dodatkowego asystenta rodzinnego i koordynatora pieczy zastępczej.**
- 2. Zwiększyć budżet na naprawy i remonty 7 mieszkań chronionych wspomaganych.**
- 3. Przeznaczyć środki na dodatkowe zatrudnienie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej wraz z Hostelem psychologa dziecięcego i konsultanta lekarza psychiatry.**
- 4. W razie pozyskania kandydatów na prowadzenie rodzinnego domu dziecka zagwarantować dodatkowe środki na utrzymanie tej placówki.**
- 5. Przeznaczyć środki na zakup kolejnych łóżek rehabilitacyjnych.**

Sporządziła; Dyrektor MOPS Żory Weronika Cębrzyna